

10. november 2015
brez statusa

Med mladimi, starimi 19–24 let, jih je v študijskem letu 2014/15 vključenih v terciarno izobraževanje 48 %.

Mednarodni dan študentov

Povprečni slovenski študent v študijskem letu 2014/15 študira redno (81 %), študira na enem od zavodov v osrednjeslovenski regiji (55 %), je vpisan v visokošolski univerzitetni program 1. bolonjske stopnje (32 %), njegovo študijsko področje so poslovne in upravne vede (16 %), star je 20 let (14 %).

Kako sva si različna

V terciarnem izobraževanju obstajata dve osnovni razlikovanji v zvezi z neenakostjo spolov: horizontalno in vertikalno ločevanje. Večina držav, tudi naša, je zaskrbljenih zaradi horizontalnega ločevanja; ženske in moški si namreč izbirajo različna študijska področja. V študijskem letu 2014/15 je bilo na področju »tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo« vpisanih 32 % vseh študentov in le 8 % vseh študentk. Enako je veljalo za področje »naravoslovje, matematika in računalništvo«, kjer so bili moški zastopani s 15 %, ženske pa z 8 %. Kot trdijo pri Eurydice, si politike, povezane z enakostjo spolov v visokem šolstvu, prizadevajo preprečevati horizontalno ločevanje. Večina projektov za spodbujanje vpisa na posameznem področju je zato namenjena dekletom oziroma ženskam, le redko pa fantom oziroma moškim. Hkrati pa je bilo v študijskem letu 2014/15 na področju »izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev« vpisanih 14 % vseh študentk in le 2 % vseh študentov, na področju »zdravstvo in sociala« pa 13 % študentk in 6 % študentov. Med najbolj izenačeni področji po zastopanosti spolov sta se uvrstili »kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterinarstvo« s po 4 % in »storitve« s po 10 % predstavnikov vsakega spola.

Čedalje pogostejša skrb je tudi vertikalno ločevanje, saj je fantov v terciarnem izobraževanju manj kot deklet. Po podatkih za 2014/15 je bilo 90 % teh študentov starih 19–29 let. Od žensk te starosti jih je bilo vpisanih v višje- ali visokošolsko izobraževanje 34 %, od moških te starosti pa 24 %. Drugače povedano: na 100 študentov v terciarnem izobraževanju je bilo 143 študentk ali med 83.699 študenti je bilo 58 % žensk.

Delež mladih, vključenih v višje- in visokošolsko izobraževanje, upada

Med mladim, starimi 19–24 let, jih je v študijskem letu 2014/15 vključenih v terciarno izobraževanje 48 %; v zadnjih petih letih se je njihovo število zmanjšalo za 12.496. Generacije so manj številne kot v prejšnjih letih, upada pa tudi delež študentov; v petih letih se je zmanjšal za 1,33 odstotne točke. Na padec števila mladih, vključenih v izobraževanje, bolj vpliva padec števila študentk: delež fantov je v primerljivem obdobju približno enak (40 %), delež deklet pa se je zmanjšal za 6,6 odstotne točke (s 63 % na 56 %).

Grafikon 1: Mladi (19–24 let), vpisani v terciarno izobraževanje, Slovenija

Vir: SURS

Mladi, vključeni v terciarno izobraževanje v EU-28

Kljub padanju deleža takih mladih jih je bilo v študijskem letu 2012/13 po podatkih Eurostata 60.844 (zaradi lažje primerljivosti med različnimi izobraževalnimi sistemi so tu upoštevani mladi od 20 do 24 let). Po številu študentov na število prebivalcev iste starosti se je Slovenija uvrstila na prvo mesto in je s skoraj 48 % študentov preseгла povprečje EU-28 za 15,12 odstotne točke.

Izobrazbena raven se bo morala še naprej dvigati

Izobraževanje je pomembno tako za sedanost kot za prihodnost. Raven, do katere se odrasli izobražujejo, se pogosto uporablja kot merilo človeškega kapitala ali pa veščin, ki so na voljo v populaciji delovne sile. Terciarno izobraženih je čedalje več, vendar je v mnogih državah delež teh oseb precej pod povprečjem članic OECD. Po podatkih za 2011 je terciarno izobražena populacija v Sloveniji naraščala hitreje kot v povprečju v članicah OECD. Razlika med generacijama 25–34 let in 55–64 let je v Sloveniji znašala 18,22 odstotne točke, v državah članicah OECD pa 15,01 odstotne točke. Splošna raven tako mlajše kot starejše populacije pa je bila nižja od ravni držav članic OECD.

Izobrazbena raven se bo morala glede na nenehni tehnološki napredek in intenzivno globalno konkurenčnost še naprej dvigati, da bo mogoče dohajati naraščajoče povpraševanje po visoko kvalificirani delovni sili. EU si je v 2010 v evropski razvojni strategiji do leta 2020 postavila cilj, da se odstotek terciarno izobražene populacije 30–34-letnikov dvigne na 40 %. Od tedaj se je delež te populacije neprestano dvigoval: od 2010 do 2014 se je dvignil s 34 % na 38 %. Slovenija je zastavljeni cilj preseгла v 2014 (za 1 odstotno točko).

Ko je prvič šel v svet

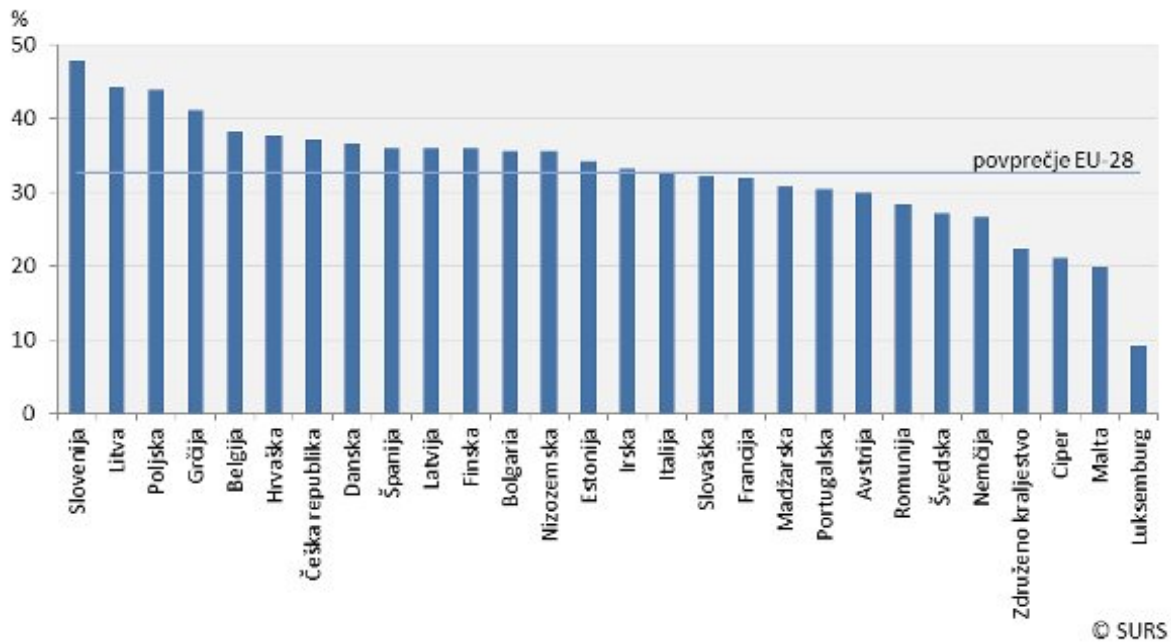
Z začetkom višje- in visokošolskega izobraževanja se marsikdo prvič v življenju preseli od doma. V študijskem letu 2014/15 60 % vseh visokošolskih študentov študiralo v drugi regiji, in ne v regiji stalnega prebivališča; med višješolskimi študenti je bil ta delež 35-odstoten. Zgoščeni so bili v dveh statističnih regijah: v osrednjeslovenski je študiralo 60 % vseh študentov, v podravski 21 %. Od študentov, študirajočih v osrednjeslovenski regiji, jih je imelo tudi bivališče v tej regiji 86 % študentov, v podravski regiji je bilo takih študentov 76 %. Izmenjava študentov med tema dvema regijama ni enakovredna: v Ljubljano je v študijskem letu 2014/15 šlo študirat 21 % študentov iz podravske regije, v nasprotni smeri pa le 3 %. Podravska regija je bila verjetnejša izbira še za študente iz pomurske (52 %) in koroške regije (44 %); od drugih regij je bila najpogostejša izbira osrednjeslovenska regija. Od študentov iz obalno-kraške regije, tretje po številu slovenskih študentov, jih je 47 % odšlo študirat v osrednjeslovensko regijo (43 % jih študira doma, v domači regiji).

Študij terciarnega izobraževanja danes presega domače meje, rast števila mednarodno mobilnih študentov odraža naraščajočo raven izobrazbe po vsem svetu. V 2012 je bilo v terciarno izobraževanje zunaj svoje države vpisanih več kot 4,5 milijona študentov, od katerih jih je skoraj polovico gostilo pet držav: ZDA (18 %), Združeno kraljestvo (11 %), Francija (7 %), Avstralija (6 %) in Nemčija (5 %). Slovenija, zanimiva predvsem za študente iz držav na ozemlju nekdanje SFRJ in iz drugih sosednjih držav, je po podatkih Unesca gostila 2.563 tujih študentov; v tujino je odšlo 2.695 slovenskih študentov, največ v Avstrijo, Združeno kraljestvo, Nemčijo, Italijo in ZDA.

Za študente gre

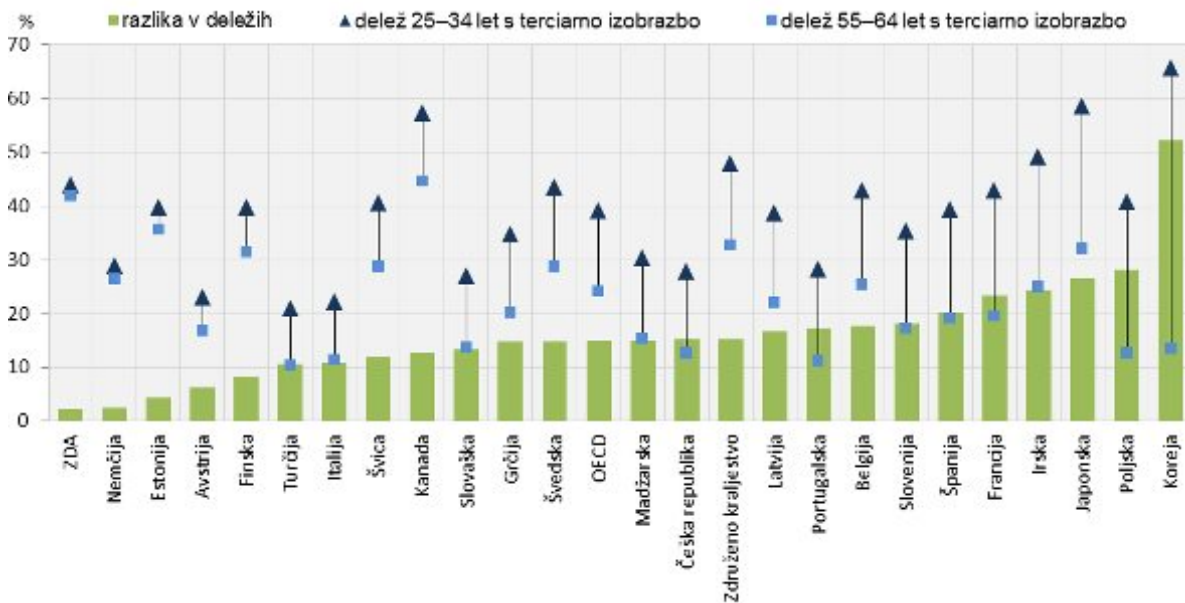
Izdatki za izobraževanje vplivajo na dostopnost izobraževanja in posledično lahko na pospeševanje gospodarske rasti, povečevanje produktivnosti in zmanjševanje socialne neenakosti. Višina izdatkov za temeljne izobraževalne storitve na študenta v terciarnih izobraževalnih ustanovah se je v Sloveniji od 2008 do 2011, upoštevajoč pariteto kupne moči, po podatkih OECD povečala za 9 %, na 8.248 USD. Po vrednosti tega podatka smo se uvrstili v bližino Španije in Koreje in pod povprečje držav članic OECD (9.262 USD). Za temeljne storitve terciarnih izobraževalnih ustanov je bilo v Sloveniji v 2011 namenjenih 1,05 % BDP, kar je 0,14 odstotne točke več, kot za to namenja Španija, vendar, pol manj kot za to namenja Koreja. Od držav članic OECD namenjajo za temeljne izobraževalne storitve terciarnih izobraževalnih ustanov več kot 2 % BDP le Čile, Koreja in ZDA.

Grafikon 2: Mladi (20–24 let), vpisani v terciarno izobraževanje, EU-28, študijsko leto 2012/13

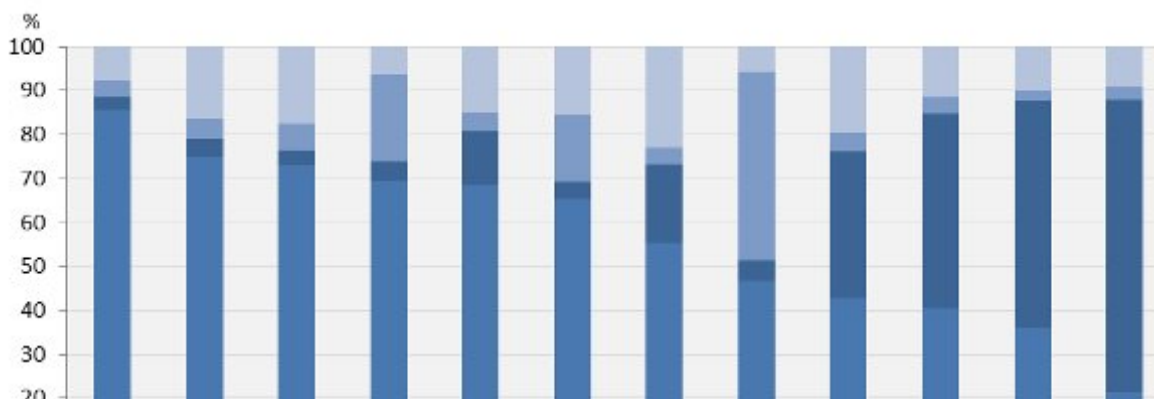
Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 2. 11. 2015)

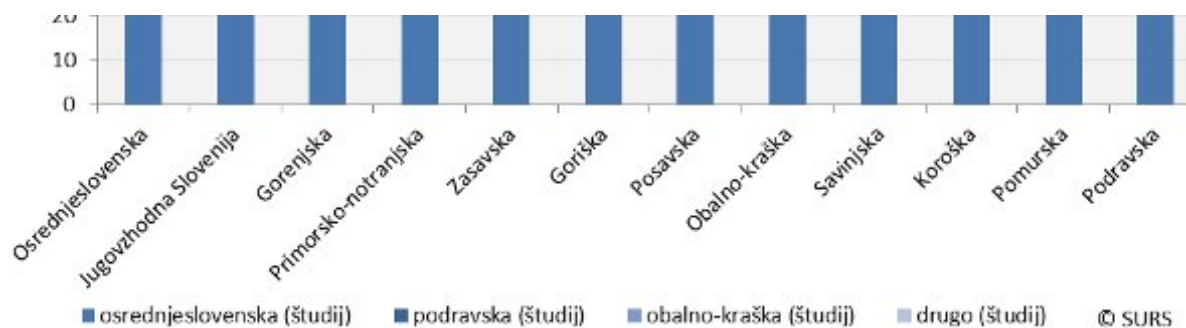
Grafikon 3: Razlike v deležih mlajše in starejše populacije s terciarno izobrazbo, države članice OECD, 2011

Vir: OECD (<http://www.oecd.org/education/eag.htm>, 2. 11. 2015)

Grafikon 4: Študenti po regiji prebivališča/študija v Sloveniji, študijsko leto 2014/15

Vir: SURS

Avtor/-ji: Andrej Savarin

Naslednja objava: 10. 11. 2017

Statistični urad Republike Slovenije
Litostrojska cesta 54, 1000 Ljubljana

Informacijsko središče:
telefon: (01) 241 64 04
faks: (01) 241 53 44
info.stat@gov.si
www.stat.si

© Statistični urad Republike Slovenije
Uporaba in objava podatkov dovoljeni le z navedbo vira.